

Valóban a ruha teszi az embert? Avagy hogyan befolyásolja a hallgatói megítélést az oktatók öltözködése?

The Impact of Lecturers' Clothing on Student Evaluation

HAJDÚ NOÉMI

PhD, egyetemi docens, Miskolci Egyetem, hajdu.noemi@uni-miskolc.hu

MOLNÁR LÁSZLÓ

PhD, egyetemi docens, Miskolci Egyetem, laszlo.molnar@uni-miskolc.hu

NAGY SZABOLCS

PhD, habilitált egyetemi docens, Miskolci Egyetem, nagy.szabolcs@uni-miskolc.hu

Absztrakt

Az öltözködés nagymértékben befolyásolja az emberek megítélését az első benyomás kialakítása során. Sokat változott az egyetemeken elvárt öltözködési norma, hiszen a korábbi elegánsabb megjelenést napjainkban hétköznapibb viselet (casual, smart casual vagy business casual) jellemzi. Felmerült bennünk a kérdés, hogy az egyetemen milyen szerepet játszik az oktatók öltözéke a hallgatói első benyomás és vélemény kialakításában. Jelen tanulmány alapjául egy 414 fős minta szolgál, melyet 2022. novemberében és decemberében gyűjtöttünk online kérdőív segítségével az egyetemünkön. A minta összeállítása során törekedtünk, hogy az nemre és korra reprezentatív legyen. A vizsgálat alapvetően az oktatók öltözködésének a hallgatói véleményre gyakorolt hatásáról szól. Összességében megállapítható, hogy a lazább/sportosabb viselet rugalmasságot, közvetlenséget sugall, míg a komolyabb/hivatalosabb öltözet tájékozottságra, jól felkészültségre utal.

Kulcsszavak: megjelenés, öltözködési norma, első benyomás

Abstract

Outfit has a great influence on first impression judgments. The dress code expected at universities has changed dramatically, as the former more elegant appearance is now characterised by more casual attire (casual, smart casual or business casual). The question arises what role outfit plays in forming students' first impressions and opinions in our university. This study is based on a sample of 414 individuals who were surveyed using an online questionnaire at our university in November and December 2022. In compiling the sample, it is representative in terms of gender and age. The study is essentially about the influence of lecturers' clothing on students' opinions. Overall, it can be concluded that a more casual/sporty dress suggests flexibility and directness, while a more serious/formal dress signals attentiveness and good preparation.

Keywords: appearance, dress code, first impression

1. Bevezetés

Az utóbbi években egyre nagyobb kihívást jelent a felsőoktatásban dolgozók számára a hallgatók figyelmének fenntartása és a diákok motiválása. A Z generáció számára olyan új tanítási módszereket alkalmaznak, melynek következtében a tanulók aktív részesei lehetnek az óráknak és kialakul az elköteleződés, valamint a saját tanulmányaik iránt történő felelősségvállalás. A Z generáció számára az érték a gyakorlatban hasznosítható tudásban rejlik (VLASENKO et al., 2019). Ezek a fiatalok a munkahelyükön a leginkább motiváltak a fejlődésre, önmaguk, tudásuk és értékrendjük kifejezésére (GARAI-FODOR et al., 2021). A Z generáció életében fiatal gyerekkoruk óta jelen van az információs és kommunikációs technológia, melynek következtében olyan új szociokulturális változásokat éltek meg, amely hatással volt a személyiségükre. Ezeket a sajátosságokat figyelembe kell venni az egyetemi oktatási környezet kialakítása során. Az i-generációs képernyő tinédzsereknek (*screenager*) (TANZILO, 2016) megvan az igénye a munka és a magánélet közötti egyensúly megteremtésére és a személyes kapcsolatok kialakítására (RACHMADINI – RIYANTO, 2020).

WITCHER et al. (2003 in: LAVIN, DAVIES és CARR, 2010) a diákok véleménye alapján a következő kilenc pontban foglalta össze a hatékony főiskolai oktatás jellemzőit fontossági sorrendben: (1) diákközpontú, (2) jártas a témában, (3) szakmai, (4) lelkesedik a tanításért, (5) hatékony a kommunikációban, (6) elérhető, (7) kompetens az oktatásban, (8) tisztességes és tiszteletteljes, (9) megfelelő visszajelzést ad a teljesítményről.

A kutatás során felmerült bennünk a kérdés, hogy vajon az egyetemi oktatók megjelenése hogyan befolyásolja a hallgatók benyomását. Vajon a ruha teszi az embert? Más véleménnyel vannak a hallgatók, ha az oktató sportosan vagy éppen ellenkezőleg, elegánsan tartja az órát? Hazai kutatók még nem vizsgálták ezt a témát, így elsősorban nemzetközi szakirodalom állt rendelkezésünkre. Vannak olyan foglalkozások, amit, ha meghallunk bizonyos ruházati mintára asszociálunk, ezért érdekel bennünket, hogy vajon milyen az elvárt, elfogadott öltözet egy egyetemi kutató-oktató esetében. A protokoll szakértők alapvetően a „casual” vagy a „smart casual” irányvonalat javasolják, ahol a farmer nem ajánlott, hiszen ez a stílus a hétköznapi viselettől elegánsabb (HEILEMANN.HU, 2018). A munkahelyen a mindennapi viselet kifejezi az egyén stílusát, a tiszteletet, az elkötelezettséget. Az ápoltság és megfelelő megjelenés professzionalizmust és megbízhatóságot sugall, amely kulcsfontosságú a sikerek elérésében. A munkahelyeken van egy elfogadott öltözködési norma, amely összhangban van a vállalati kultúrával, hiszen ez kifejezi a vállalat imázsát. Tulajdonképpen a viselet a vállalat külső megjelenésének a része és a létrehozott vállalati márka részét képezi. Az egységes megjelenés növelik az összetartozás érzését és erősítik a csapatszellemet. *„A külsőd megtervezése remek alkalom az önkifejezésre. Sőt, nagyszerű kommunikációs eszköz, majdnem önálló nyelv, ami a beszéd mellett vagy helyett borzasztó sok mindent elárul rólad a többi embernek. Mindig tudatosan használd ezt a nyelvet, azaz törekedj arra, hogy a ruháid, a stílusod téged mutassanak be, és ne másokat próbálj utánozni!”* (LAKATOS, 2020).

Tanulmányunk célja annak vizsgálata egyetemünkön, hogy hogyan befolyásolja az oktató öltözködése a hallgatók benyomását, mi az általuk preferált öltözködési stílus. Kutatási kérdésként az alábbiakat fogalmaztuk meg:

- K1 - Szerepet játszik az oktatók öltözéke a hallgatói első benyomás kialakításában? Befolyásolja az oktató öltözéke a hallgatót véleménye kialakításában? Érdeklí a hallgatót az oktatója öltözéke?
- K2 - Milyen benyomást keltenek a hallgatókban az oktatók különböző öltözködési stílusai?
- K3 - Milyen ruhadarabokat tartanak megfelelőnek a hallgatók a női és a férfi oktatók esetében?

2. Szakirodalmi áttekintés

Az első benyomás kialakulása gyorsan megtörténik és befolyásolja az emberek attitűdjét, elvárását és viselkedését (BARANSKI et al., 2021). Az első találkozás alkalmával az emberek rövid idő alatt formálnak véleményt másokról, mely benyomás gyakran hosszú távon meghatározza a további interakciókat. Az öltözködés alapvető jelentőséggel bír a személy észlelésénél (HESTER – HEHMAN, 2023). A pszichológia és szociológia területén régóta vizsgálják, hogy a ruhaválasztás mit fejez ki a személyiségből. Az emberek ruhaválasztása és öltözködési stílusa sok információt közvetít a személyiségjegyekről, az érzelmi állapotról és az érdeklődési köréről. A ruházat a személyiség kifejezésének és az identitás megjelenítésének egyik fontos eszköze. Szociológiai szempontból a ruházat a társadalmi normák, szerepek és csoporttagság kifejezője. Egyes társadalmi csoportok és kultúrák sajátos öltözködési stílusokkal rendelkeznek, amelyek hozzájárulnak az identitásukhoz és a közösséghez való tartozás érzéséhez.

A ruházat a kommunikáció fontos aspektusa, amely befolyásolhatja a viselők hitelességének és vonzerejének megítélését (DUNBAR és SEGRIN, 2012). A kompetencia és a szakmai hozzáértés megítélésére hatással van az öltözködési stílus (FURNHAM et al., 2013). A ruházat tükrözi az ember személyiségét, életstílusát és társadalmi státuszát. Az öltözet gyakran hordoz magában szimbólumokat, amely a gazdasági helyzet reprezentálására használható. A viselet jelentősen befolyásolja a kogníciót, hatással van a feldolgozási folyamatra, amely megváltoztatja a tárgyak, emberek és események értelmezését (SLEPIAN et al., 2015). Egyes foglalkozásokhoz – mint például az egészségügyben, az építőiparban, a mezőgazdaságban, vagy akár az üzleti életben dolgozók esetében – hagyományosan kapcsolódnak bizonyos ruházati normák. Természetesen az egyéni preferencia, a stílus, az ízlés, az aktuális divat és további tényezők hozzájárulnak a napi viselet kiválasztásához. A nyugati országokban élő gyerekek az egyén által viselt darabok állapota alapján – például a kék farmer, a hátizsák – a társadalmi státuszra következtetnek, és a magasabb státuszt magasabb kompetenciával és jobb egészséggel társítják (SHUTTS et al., 2016).

Az oktatók öltözködési stílusa befolyásolja a hallgatók véleményét az oktatás színvonaláról a tudományos munkakörnyezetben (SLABBERT, 2019). Egyetemistákkal készített kísérlet során kiderült, hogyha véletlenszerűen, olcsó vagy drága felsőruházatot viselő emberek képeit mutatják meg nekik, akkor a drágább ruhát viselőket kompetensebbnek ítélték meg, annak ellenére, hogy kérték őket a ruházat figyelmen kívül hagyására (OH et al., 2020). Egy jól öltözött oktatót tájékozottnak, szervezettnek és jól felkészültnek tekintenek, míg az informális ruházatot viselőt barátságosnak, rugalmasnak, szimpatikusnak, tisztességesnek és lelkesnek tartottak a hallgatók (ROLLMAN, 1980 in KASHEM, 2019). Az egyetemi oktatók megjelenését illetően, a formális öltözetet sokkal gyakrabban használták a magas státusz jeleként a férfiaknál, mint a nőknél (MAST – HALL, 2004).

A formális öltözködés növeli a kompetencia észlelését, azonban csökkenti a barátságosság érzetet, mely a kurzusra jelentkezés során mérsékli az érdeklődést (OLIVER et al., 2021). SHEPHERD és YEON (2022) kutatási eredményei azt mutatják, hogy a hallgatók szívesebben látják oktatóikat úgynevezett *business casual*, azaz hétköznapi, lazább üzleti viseletben, mely a férfiak és nők esetében egyaránt igaz. Továbbá az eredmények azt igazolták, hogy a *business casual* a legjobb a hallgatók tanuláshoz, valamint az oktatói kompetenciák és a tanár elérhetőségének az észleléséhez SHEPHERD és YEON (2022). MOSCA és BUZZA (2013) kutatásának eredménye megegyezik ezzel, miszerint a diákok 72%-a előnyben részesíti, ha az oktatói hétköznapi stílust viselnek, és sokukat megfélemlíti, ha túlzottan formális ruhát hord a tanár. Érdekes módon, a cipő több információt sugall az identitás bizonyos dimenzióiról, mint a ruházat többi darabja (GILLATH et al. 2012).

3. Módszertan

A kutatási kérdések megválaszolása érdekében kérdőíves megkérdezést hajtottunk végre (kvantitatív kutatás). A kérdőív felépítése során arra törekedtünk, hogy megközelítőleg azonos hangsúlyt kapjanak benne a korábban bemutatott kutatási kérdésekhez tartozó konkrét kérdések. A Likert-skála típusú kérdéseknél jellemzően ötfokú skálát alkalmaztunk, kivétel ez alól a különböző öltözködési stílusokhoz tartozó benyomások értékelése, ahol hétfokú skálát használtunk, lehetővé téve a válaszok szélesebb sprektumon való kifejezését. A tíz „szakmai” kérdést követően demográfiai kérdésekkel zártuk a kérdőívet. 81,6%-uk alapképzési szakról, 6,3%-uk mesterképzési szakról. A karok tekintetében legnagyobb arányban Gépészmérnöki és Informatikai Kar hallgatói képviselték magukat (29,5%), őket követte a Gazdaságtudományi Kar (24,4%), majd az Állam- és Jogtudományi Kar (14,3%), a Bölcsészettudományi Kar (13,3%), valamint az Egészségtudományi Kar (10,1%). Legkisebb arányban a Műszaki Földtudományi kar (5,1%), az Anyag és Vegyészmérnöki kar (2,2%) és Bartók Béla Zeneművészeti Kar (1,2%) hallgatói képviselték magukat a mintában. A válaszadóink többségének város a lakóhely (37,4%), egyharmaduknak megyeszékhely (34,1%), egynegyedüknek község (24,2%) és nagyon kis arányban vannak fővárosi hallgatóink is a mintában (4,3%). Az adatok gyűjtése online kérdőív segítségével történt 2022. november 1-december 3. közötti időintervallumban. Az adatok elemzését elsősorban Excel és SPSS programok segítségével végeztük el.

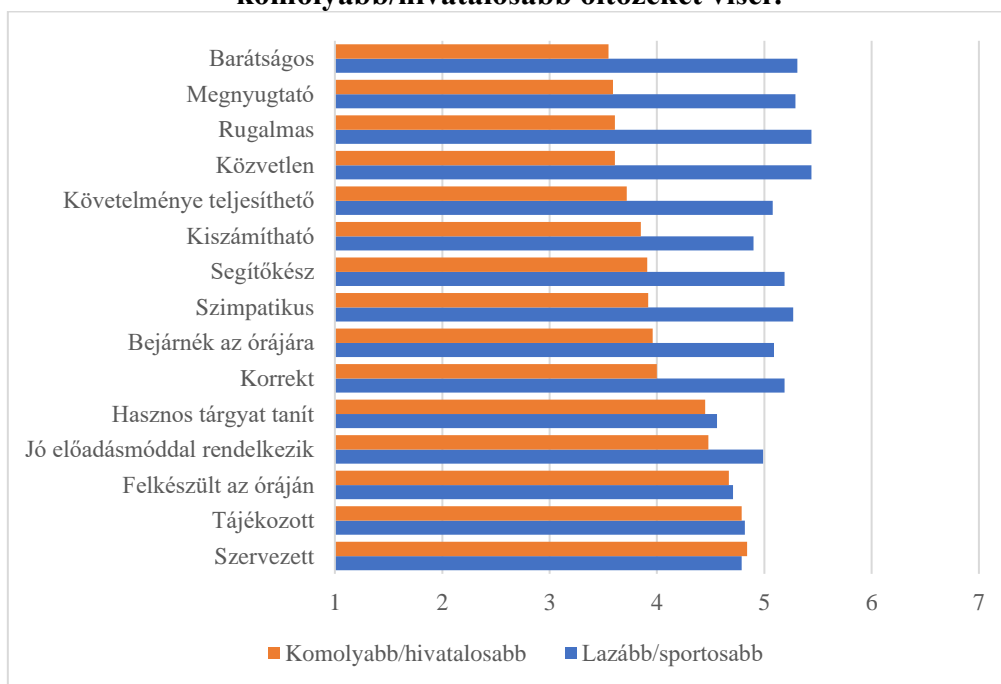
4. Elemzés

A kérdőív bevezető részében három általános kérdést tettünk, amelyekkel arra kerestük a választ, hogy mennyire fontos az öltözködés a hallgatók megítélése szerint. Az ötfokú Likert-skálán átlagosan 4,00-re értékelték (SD=0,99) az öltözet fontosságát az első benyomásnál, 3,39-re azt, hogy mennyire befolyásolja a véleményének a kialakításában az oktató öltözeke (SD=1,15) és 3,14-re azt, hogy mennyire érdekli az oktatója öltözeke (SD=1,24). Ez alapján megállapítható, hogy a hallgatók szemében fontos az öltözet, különösen az első benyomásnál, de csak közepes szinten érdekli őket a tanáruk öltözeke. Független mintás t-próbával vizsgáltuk a nemek közötti különbségeket és egyértelmű különbséget fedeztünk fel férfi és a női hallgatók véleményében: A nők azok, akik szerint fontosabb az öltözet ($M_{nő}=4,24$; $M_{férfi}=3,76$; $t(412)=5,085$ $p<0,001$), ők azok, akiket jobban befolyásol az oktatója öltözeke ($M_{nő}=3,62$; $M_{férfi}=3,15$; $t(412)=4,231$ $p<0,001$) és őket érdekli jobban az oktatója öltözeke $M_{nő}=3,33$; $M_{férfi}=2,94$; ($t(412)=3,246$ $p<0,001$).

A következő kérdés arra vonatkozott, hogy az oktatók lazább/sportosabb, valamint komolyabb/hivatalosabb öltözeke milyen benyomást kelt a hallgatókra. A kérdést hétfokú Likert-skálán mértük, ahol az 1-es „*egyáltalán nem jellemző*”, 7-es pedig a „*kifejezetten jellemző*” értelemben szerepelt.

1. ábra

Milyen benyomást kelt Önben, ha oktatója/tanára lazább/sportosabb vagy komolyabb/hivatalosabb öltözéket visel?

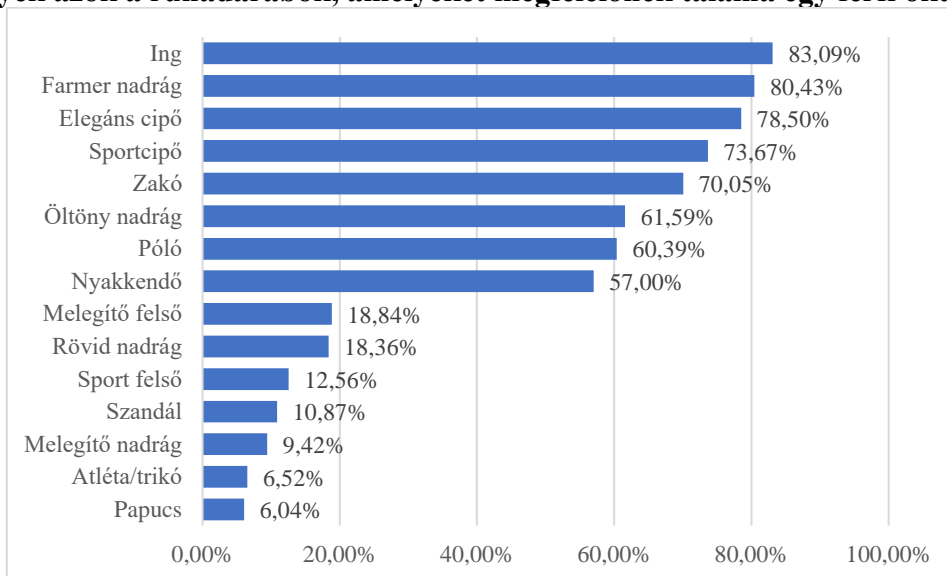
Forrás: saját szerkesztés

A lazább/sportosabb (informális) öltözet vonatkozásában az 5 legmagasabb átlagot a rugalmas, a közvetlen, a barátságos, a megnyugtató és a szimpatikus jelzők kapták. Ezzel szemben a legalacsonyabb átlagokat a hasznos tárgyat tanít, a felkészült az óráira, a szervezett, a tájékozott és a kiszámítható jellemzők érték el. A lazább/sportosabb öltözet ellentétének a komolyabb/ hivatalosabb (formális) öltözetet tekintettük és azt is megvizsgáltuk, hogy ehhez a stílushoz milyen jellemzők kapcsolódnak a hallgatók fejében és milyenek nem. Az eredmények szerint a komolyabb/hivatalosabb öltözethez a szervezett, tájékozott, felkészült az óráján, jó előadásmóddal rendelkezik, hasznos tárgyat tanít jellemzők tartoznak. Legkevésbé jellemző erre az öltözetre a barátságos, megnyugtató, közvetlen, rugalmas és követelménye teljesíthető. Fontos továbbá megjegyezni, hogy a lazább, sportosabb megjelenésű oktatót nagyjából ugyanannyira tartják hasznos tárgyat tanítónak, jó előadásmóddal rendelkezőnek, felkészültnek, tájékozottnak és szervezettnek, mint a formális öltözetet viselőt. Az igazi különbség a többi jellemzőben keresendő, amelyekben rendre a lazább/sportosabb viselet ért el magasabb átlagot. (Vagyis egy hivatalos öltözködési stílusú oktató nem tekintenek pl. szervezettebbnek, tájékozottabbnak, vagy felkészültebbnek, mint egy lazábban öltözködő oktatót, de pl. sokkal barátságosabbnak, megnyugtatóbbnak vagy rugalmasabbnak vélik, mint az előzőt).

A folytatásban arra kértük a válaszadókat, hogy határozzák meg azokat a ruhadarabokat, amelyeket megfelelőnek tartanak az oktatóik esetében. A kérdést – értelemszerűen – külön vizsgáltuk a férfi és női oktatók vonatkozásában.

2. ábra

Melyek azok a ruhadarabok, amelyeket megfelelőnek találna egy férfi oktatón?

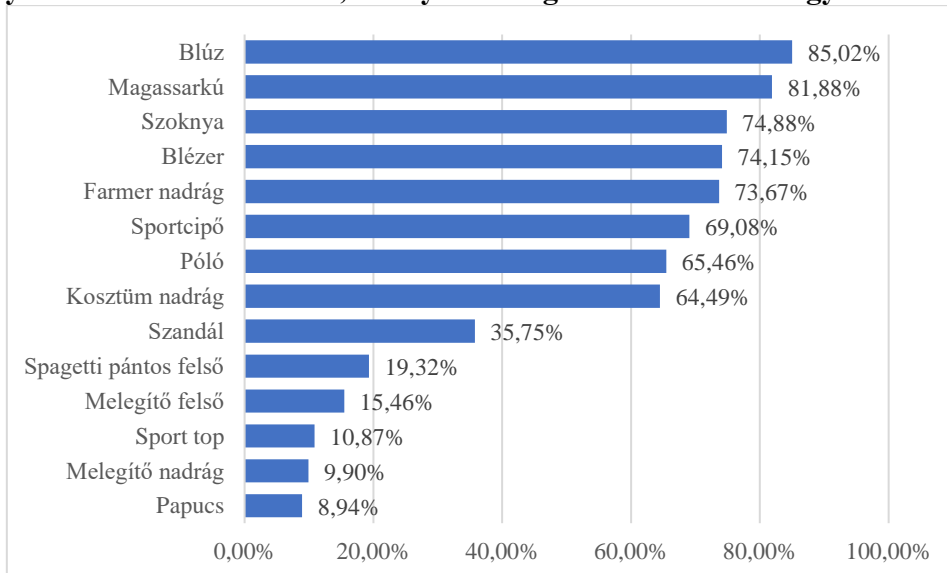

Forrás: saját szerkesztés

A férfi oktatók esetében megfelelő ruhadarabok: ing nyakkendővel vagy nyakkendő nélkül, esetleg póló + elegáns nadrág vagy farmer nadrág + elegáns cipő vagy sportcipő + zakó. Az alábbi ruhadarabokat célszerű messze elkerülni: melegítő felső, rövid nadrág, sport felső, szandál, melegítő nadrág, atléta/trikó, papucs.

3. ábra

Melyek azok a ruhadarabok, amelyeket megfelelőnek találna egy női oktatón?

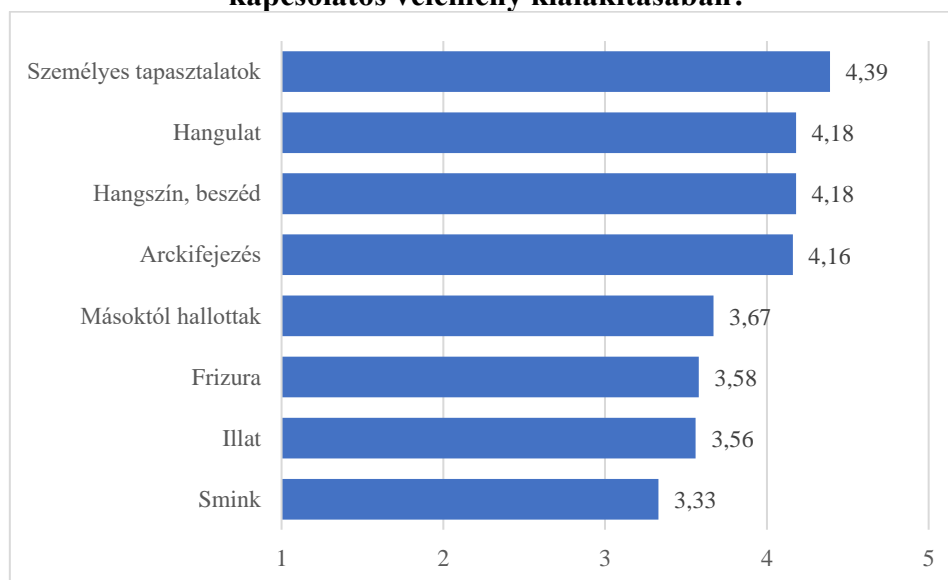

Forrás: saját szerkesztés

A nők esetében szintén tudunk ajánlást megfogalmazni: blúz vagy póló + szoknya vagy farmer nadrág vagy kosztüm nadrág + magassarkú vagy sportcipő + blézer. Ami elkerülendő a női oktatók esetében: szandál, spagetti pántos felső, melegítő felső, sport top, melegítő nadrág, papucs.

Nyilvánvaló, hogy az öltözet csak egy azok közül a tényezők közül, amelyek befolyásolják a hallgatókat a véleményük kialakításában. Vizsgálatunk során kíváncsiak voltunk arra, hogy milyen tényezők játszanak még szerepet ebben a vonatkozásban.

4. ábra
Az öltözéken kívül melyek azok a tényezők, amelyek befolyásolják a tanárával kapcsolatos vélemény kialakításában?

Forrás: saját szerkesztés

A személyes tapasztalatok fontossága vitathatatlan, de ugyanúgy fontos az oktató hangulata, hangszíne, beszéde, arckifejezése. A közepesnél fontosabb ugyan, de relatíve kevésbé fontos a másoktól hallottak, a frizura, az illat és a smink (női oktatók esetében).

5. Eredmények és következtetés

A hallgatói vélemények kialakításánál az oktatók öltözéke csak egy elemet jelent a számos egyéb tényező mellett. A személyes tapasztalat, mások véleménye, valamint az oktató egyéb külső és belső személyiségjegyei is befolyásoló erőként hatnak. A hallgatók eltérő módon értékelik az oktató öltözékét. Kutatásunk alátámasztja, hogy a női hallgatók azok, akiket jobban érdekli oktatójuk megjelenése. Az oktatók stílusa és öltözködése potenciális lehetőséget teremt a hallgató-oktató kapcsolat kötetlenebbé tételére, de természetesen ez csak egy kis tényező a tanulási folyamatban az intézmény, az oktatási környezet, a szak, a kurzus jellege és témája mellett. Az oktatóknak az öltözködésük során figyelembe kell venniük az adott intézményben elfogadott mintákat és elvárásokat. Fontos, hogy az oktatók megfelelően öltözzenek az adott környezethez és a kulturális normákhoz, hiszen ez a professzionalizmus és a megfelelő határozottság kifejezése lehet.

A kutatás eredménye alapján kijelenthető, hogy a sportosabb öltözet vonatkozásában a hallgatók elsősorban a rugalmasságra, a közvetlenségre, a barátságosságra, valamint a megnyugtató és szimpatikus jelzőre asszociálnak. A hivatalosabb öltözethez „komolyságot” társítanak a hallgatók, miszerint az oktató tájékozott, jól felkészült, jó előadásmóddal rendelkezik és hasznos tárgyat tanít, de ezekben a tényezőkben nincs szignifikáns különbség a lazább öltözethez képest.

A nők és a férfiak esetén is egyaránt a casual és a smart casual stílust várják el a hallgatók. A casual öltözködés hétköznapi, kényelmes viseletet jelent, lazább, informális megjelenést biztosít. Ez a stílus általában nem követi a szigorú öltözködési normákat és

lehetővé teszi a kreativitás és a személyes stílus kifejezését, miközben megőrzi az informális és kényelmes vonásokat.

A smart casual irányzat is kedvelt, amely kombinálja az informális és a formális elemeket. Ez egy köztes megjelenés, amely alkalmas lehet olyan eseményekre vagy helyzetekre, ahol nem szükséges a teljesen formális öltözködés, de az informális viselet túl lezser lenne. A nőknek elegáns nadrág vagy szoknya blúzzal, míg a férfiaknak hasonlóan elegáns nadrág inggel ajánlott. A smart casual stílus alapvetően arra törekszik, hogy egy elegánsabb és ápoltabb megjelenést biztosítson, miközben megtartja az informális kényelmet. Ettől a business casual annyiban tér el, hogy a nőknek a blézert, míg a férfiaknak a zakó használatát is javasolja.

6. Összefoglalás

Kutatásunk hasonló eredményeket mutat a szakirodalmi áttekintés során érintett szerzők közül az alábbiakkal:

- ROLLMAN (1980) írásával, a tájékozottság, szervezettség (formális öltözet) és a barátságosság, rugalmasság, szimpatikusság (formális öltözet) tekintetében,
- SHEPHERD és YEON (2022) eredményeivel, miszerint a formálishoz közelebb álló stílus, amit ők business casual-ként említenek, elősegíti az oktatói kompetencia észlelését.
- OLIVER et al. (2021) kutatásával, aki a formális viselet vonatkozásában a barátságosság érzet csökkenését jegyezte fel. A mi kutatásunk esetében az informális ruháznál asszociáltak a hallgatók a barátságosságra.

Összességében kijelenthető, hogy a megjelenésen kívül számos egyéb tényező is hozzájárul a jó, inspiráló kapcsolat kialakításához az oktatók és a hallgatók között. Azonban LAVIN et al. (2010) kutatási eredménye alátámasztja, hogy az oktatókkal kapcsolatos tulajdonságok jelentős hatással vannak a hitelességre, függetlenül az oktatói ruházattól. Tehát megállapíthatjuk, hogy nemcsak a ruha teszi az embert.

Kutatásunk folytatásaként a márkák befolyásoló szerepét kívánjuk megvizsgálni az oktatói megjelenés vonatkozásában.

Irodalomjegyzék

- Baranski, E. – Gardiner, G. – Lee, D. – Funder, D. C. – Members of the International Situations Project (2021): Who in the world is trying to change their personality traits? Volitional personality change among college students in six continents. *Journal of Personality and Social Psychology*. 121 (5) 1140-1156. <https://doi.org/10.1037/pspp0000389>
- Dunbar, N. E. – Segrin, C. (2012): Clothing and Teacher Credibility: An Application of Expectancy Violations Theory. *International Scholarly Research Notices*. Article ID 140517, 12 pages. <https://doi.org/10.5402/2012/140517>
- Furnham, A. – Chan, P. S. – Wilson, E. (2013): The Influence of Attire on the Perceived Professionalism of Dentists and Lawyers. *Journal of Applied Social Psychology*. 43 (9) 1838-1850. <https://doi.org/10.1111/jasp.12136>
- Garai-Fodor M. – Varga J. – Csiszárík-Kocsir Á. (2021): Correlation between Generation Z in Hungary and the Motivating Factors to Do Volunteer Work in a Value-Based Approach. *Sustainability* 2021. 13 (20) 11519; <https://doi.org/10.3390/su132011519>

- Gillath, O. – Bahns, A. J. – Ge, F. – Crandall, C. S. (2012): Shoes as a source of first impressions. *Journal of Research in Personality*. 46 (4) 423–430. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2012.04.003>
- Heilemann.hu (2018): <https://www.heilemann.hu/dress-code/> (letöltve: 2023.05.01.)
- Hester, N. – Hehman, E. (2023): Dress is a Fundamental Component of Person Perception. <https://doi.org/10.31234/osf.io/avm36> (letöltve: 2023.04.01.)
- Kashem, M. A. (2019): The Effect of Teachers' Dress on Students' Attitude and Students' Learning: Higher Education View. *Education Research International*. Article ID 9010589, 7 pages, <https://doi.org/10.1155/2019/9010589>
- Lakatos, M. (2020): Idézet. https://www.citatum.hu/szerzo/Lakatos_Mark (letöltve: 2023.04.01.)
- Lavin, A. M. – Davies, T. L. – Carr, D. L. (2010): The Impact of Instructor Attire on Student Perceptions Of Faculty Credibility and Their Own Resultant Behavior. *American Journal of Business Education*. <https://doi.org/10.19030/ajbe.v3i6.442> 3 (6) https://www.researchgate.net/publication/292674475_The_Impact_Of_Instructor_Attire_On_Student_Perceptions_Of_Faculty_Credibility_And_Their_Own_Resultant_Behavior (letöltve: 2023.04.01.)
- Mast, M. S. – Hall, J. A. (2004): Who Is the Boss and Who Is Not? Accuracy of Judging Status. *Journal of Nonverbal Behavior*. 28 (3) 145–165. <https://doi.org/10.1023/B:JONB.0000039647.94190.21>
- Mosca, J. B. – Buzza, J. (2013): Clothing And The Affects On A Teachers Image: How Students View Them. *Contemporary Issues in Education Research (CIER)*, 6 (1). 59–66. <https://doi.org/10.19030/cier.v6i1.7603>
- Oh, D. – Sharif, E. – Todorov, A. (2020): Economic status cues from clothes affect perceived competence from faces. *Nature Human Behaviour*. 4, 287–293. <https://doi.org/10.1038/s41562-019-0782-4>
- Oliver, S. – Marder, B. L. – Erz, A. – Kietzmann, J. H. (2021): Fitted: the impact of academics' attire on students' evaluations and intentions. *Psychology*. DOI:10.1080/02602938.2021.1921105 <https://www.semanticscholar.org/paper/Fitted%3A-the-impact-of-academics%E2%80%99-attire-on-and-Oliver-Marder/35b2e766b5ca1d95655a7dc1ebc3ef1044c9ccec> (letöltve: 2023.04.22.)
- Rachmadini, F. – Riyanto, S. (2020): The Impact of Work-Life Balance on Employee Engagement in Generation Z. *IOSR Journal of Humanities and Social Science*, 25 (5) 62–66. https://www.researchgate.net/profile/Setyo-Riyanto/publication/343391235_The_Impact_of_Work-Life_Balance_onEmployee_Engagement_in_Generation_Z/links/5f27b373299bf134049c7ba7/The-Impact-of-Work-Life-Balance-onEmployee-Engagement-in-Generation-Z.pdf (letöltve: 2023.04.14.)
- Rollman, S. (1980): Some Effects of Teachers' Style of Dress. Paper presented at the Southern Speech Communication Association Annual Meeting. ERIC, Birmingham, AL, USA.
- Shepherd, D. – Yeon, S. (2022): Student Preferences about University Education Department Instructor Attire. *Knowledge*. 2, 191–208. <https://doi.org/10.3390/knowledge2020012>
- Shutts, K. – Brey, E. L. – Dornbusch, L. A. – Slywotzky, N. – Olson, K. R. (2016): Children use wealth cues to evaluate others. *PLOS ONE*, 11 (3) e0149360. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0149360>
- Slabbert, A. (2019): Lecturer dress code and student perceptions of lecturer professional attributes. *Journal of Psychology in Africa*. 29, 176–181. <https://doi.org/10.1080/14330237.2019.1603343>

- Slepian, M. L. – Ferber, S. N. – Gold, J. M. – Rutchick, A. M. (2015): The cognitive consequences of formal clothing. *Social Psychological and Personality Science*. 6 (6) 661-668. DOI: 10.1177/1948550615579462
- Tanzilo, P. (2016): GENERATION Z: Understanding these iGeneration Screenagers. <https://www.philliptanzilo.com/generation-z-understanding-igeneration-screenagers/> (letöltve: 2023.04.14.)
- Vlasenko, L. V. – Ivanova, I. A. – Pulyaeva, V. N. (2019): The Academic Motivation of Generation Z: Value-Oriented and Cognitive Aspects. *International Journal of Applied Exercise Physiology*. 8 (2.1) 1023-1031. <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=38956660>
- Witcher, A. E. – Onwuegbuzie, A. J. – Collins, K. M. T. – Filer, J. D. – Wiedmaier, C. D. – Moore, C. (2003): Students' Perceptions of Characteristics of Effective College Teachers. <https://eric.ed.gov/?id=ED482517> (letöltve: 2023.04.19.)